
Klare krav til en fastlegeordning

FRA FORENINGEN

ELLEN JUUL ANDERSEN

Informasjonsavdelingen

Til tross for sterkt uttrykt skepsis til en fastlegeordning, valgte generalforsamlingen i Aplf et styre som vil videreføre de forhandlinger som er i gang om fastlegeordningen.

– Det gjenstår fremdeles mye arbeid, men så langt har allmennlegene fått gjennomslag for sine krav, sa Aplf-leder Hans Kristian Bakke. På generalforsamlingen i Alment praktiserende lægers forening i Trondheim i november 1999 redegjorde han for arbeidet med fastlegeordningen.

Hans Kristian Bakke

Lederen fremholdt i redegjørelsen at styret har forholdt seg til de vedtak som er fattet av generalforsamlingene i 1997 og 1998. Styret avgav høringsuttalelse om fastlegeordningen til Legeforeningen i januar 1999. Denne viste at allmennlegene krevde vesentlige endringer av det forslaget Sosial- og helsedepartementet hadde kommet med i sitt høringsnotat.

– Partene har beskrevet felles forhandlingsmål knyttet til enkelte sentrale temaer i odelstingsproposisjonen om ordningen, fortalte Bakke. Bakke mente at Legeforeningen har fått gjennomslag for de fleste krav som er fremmet gjennom vedtak fattet i landsstyret i 1998 og vedtak på Aplfs generalforsamling samme år.

– Vi begynner nå å se konturene av en ordning som blant annet innebærer at kommunene får et tydelig ansvar for å tilby innbyggerne en anstendig allmennlegedekning. Legene får rett til å begrense omfanget av eget ansvar.

Pasientenes rett til nødvendig allmennlegetjeneste styrkes vesentlig. Allmennlegetjenesten gjøres tilnærmet uavhengig av kommunal økonomi. Det må bli langt flere allmennleger hvis man skal innføre en ordning som anbefalt. Legemangel blir kommunens, ikke legenes, ansvar. Det blir samsvar mellom ansvar og myndighet, oppsummerte Bakke. Han presiserte sterkt at det gjenstår flere viktige sider ved en fastlegeordning: konkretisering av felles forhandlingsmål, forhandlinger om avtaler og overenskomster samt økonomi. Dessuten må det på plass et kollegialt regelverk knyttet til omsetning av praksis, understreket Bakke.

Aplfs krav i tillegg til landsstyrevedtakene

Aplfs generalforsamling gir sin fulle støtte til vedtaket om fastlegeordningen på landsstyremøte 1999. I tillegg krever Aplfs generalforsamling følgende:

Offentlig legearbeid : I en fastlegeordning er tilgjengeligheten til egen fast lege avgjørende for befolkningen. Den enkelte fastlege kan derfor ikke pålegges mer enn fem timer offentlig legearbeid, ved deltidspraksis reduseres kravet tilsvarende. Samfunnsmedisinsk arbeid kan ikke pålegges å inngå i dette kravet. Det må avtales lønnet etterutdanningspermisjon i fire måneder hvert femte år i offentlig legearbeid. Honorar for offentlig legearbeid må økes betydelig, men ikke på bekostning av honorering for det kurative arbeidet.

Pro capita tilskuddet : Hvis det skal være lik egenandel for alle pasienter i fastlegeordningen, forutsetter dette at fastlegen får kompensert for manglende pro capita ved behandling av pendlere, studenter, turister osv. Pro capita tilskuddet må løpe uendret i 12 uker ved langtidssykdom hos legen. Dette bl.a. fordi legens medarbeidere vil få et betydelig merarbeid i forhold til legens pasienter i en fastlegeordning.

Henvisningsordning : En fastlege uten reell pliktig henvisning er uakseptabelt.

Spesialitetsreglene i allmennmedisin : En omlegging og skjerping av kravene til spesialiteten i allmennmedisin må være begrunnet i faglige hensyn, og ikke for å tvinge allmennlegene til å ta offentlig legearbeid, som i dag er altfor dårlig lønnet. Det må derfor ikke gjennom lov, forskrift eller avtale om fastlegeordningen vedtas eller avtales endringer i spesialitetsreglene i allmennmedisin.

Innføringsregler : Leger som er i permisjon fra stilling som allmennlege ved innføring av ordningen, må sikres rett til fastlegeavtale, og det må sikres at disse leger også inngår i listen over leger befolkningen kan velge som fastlege.

Turnusveiledning : At fastlegen deltar i veiledning av turnusleger, forutsetter at kommunen har et klart tilretteleggingsansvar. Det må derfor klargjøres at alle utgifter knyttet til turnuslegen er kommunens ansvar. Veiledningsavtaler inngås over minst tre år for at legen kan planlegge sin virksomhet, og avtalen må sikre legen økonomisk hvis det i denne perioden ikke kommer turnuslege. Veiledning av turnuslege må honoreres betydelig bedre enn i dag. Det må avtales lønnet etterutdanningspermisjon seks måneder hvert femte år for turnuslegeveiledning. Generalforsamlingen pålegger styret i Aplf å arbeide for at overenskomsten sikrer at fastlegen gis rett til redusert allmennmedisinsk offentlig legearbeid ved veiledning av turnuskandidat.

Alternativer ved legemangel/suspensjon og for pasienter og leger utenfor ordningen : Det alternative avtaleverk for pasienter og leger utenfor ordningen og i suspenderte kommuner må foreligge samtidig som fastlegeavtalen.

Medlemsavstemning og generalforsamling : Når forhandlingsresultatet foreligger, avholdes det en skriftlig avstemning blant alle Aplfs medlemmer. Den derpå følgende generalforsamling i Aplf må være avholdt før det ordinære, ev. ekstraordinære landsstyremøtet, der Legeforeningen skal ta endelig standpunkt til fastlegeordningen.

Legevakt og fastlegeordning : Generalforsamlingen pålegger styret i Aplf å arbeide for at overenskomsten sikrer at fastlege over 55 år fritas for plikt til deltakelse i organisert legevakt utenfor kontortid. Generalforsamlingen pålegger styret i Aplf å arbeide for at overenskomsten sikrer at fastlegen gis rett til avkorting i listelengde som står i forhold til den vaktbelastning legen har ved deltakelse i organisert legevaktordning utenfor kontortid.

Listelengde : Generalforsamlingen pålegger styret i Aplf å arbeide for at overenskomsten sikrer lege over 60 år og delvis uføretrygdete leger rett til å redusere listelengden til 500. Ingen skal kunne pålegge legen mindre enn 1 500 pasienter i en fastlegeordning.

Faglig oppdatering og fordypning : Generalforsamlingen pålegger styret å arbeide for at det innenfor rammene for en eventuell fastlegeordning også skal være tid og økonomi for allmennlegene til faglig oppdatering og fordypning. Det bør spesielt vurderes hvorvidt man skal stille krav om lønn for ubundet kommunal arbeidstid for faglig oppdatering, fagutviklingsarbeid og praksisadministrasjon.

Publisert: 20. januar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. februar 2026.